

Najpomembnejši povzročitelji poškodb tujerodnih vrst gozdnega drevja in sadik domačih vrst gozdnega drevja ter ukrepi na sadikah

Škodljivi biotski in abiotski dejavniki lahko bistveno vplivajo na uspešnost obnove gozdov, včasih celo obnovo popolnoma onemogočijo. Zato predstavljajo pomembno tveganje tako pri vzgoji sadik kot pri obnovi gozdov in njihov vpliv moramo upoštevati pri pridelavi gozdnega reprodukcijskega materiala, gojenju gozdov in gozdnogospodarskem načrtovanju.

Globalizacija, mednarodna trgovina, turizem in podnebne spremembe pospešujejo vnos in širjenje invazivnih tujerodnih vrst; poleg tega vplivajo tudi na vzorce pojavljanja in širjenja že prisotnih škodljivih organizmov drevesnih vrst. Vsaka drevesna vrsta ima večje število škodljivih organizmov, ki lahko bistveno vplivajo na njeno zdravstveno stanje. Zato ni niti ena drevesna vrsta popolnoma varna pred boleznimi in škodljivci. Tega se je še zlasti pomembno zavedati pri vnašanju in preizkušanju tujerodnih drevesnih vrst, ki v novem okolju lahko naletijo na škodljive organizme, s katerimi se še niso srečale in proti katerim so povsem neodporne.

Ukrepi proti škodljivim organizmom so največkrat vrstno specifični, torej odvisni od drevesne vrste, vrste škodljivega organizma in drugih dejavnikov. Zato je prvi korak pri izbiri ustreznega ukrepa pravilna določitev povzročitelja poškodb. Ker je škodljivih organizmov cela množica, je njihova identifikacija otežena.

V prvem delu knjige navajamo opise najpomembnejših škodljivih organizmov izbranih tujerodnih drevesnih vrst. V drugem delu podajamo navodila za prepoznavanje najpogostejših bolezni in škodljivcev, ki v gozdovih in drevesnicah povzročajo poškodbe sadik in sejank. Obe poglavji sta oblikovani kot priročnik za določevanje škodljivih organizmov na terenu. Nekaterih škodljivih organizmov ni mogoče zanesljivo identificirati na terenu, zato smo dodali navodila za vzorčenje in pošiljanje vzorcev v pooblaščen laboratorije, kjer izvedejo strokovno analizo in identifikacijo povzročitelja poškodb rastlin.

V zadnjem poglavju navajamo katalog ukrepov za zmanjševanje škod na sadikah zaradi škodljivih organizmov. Katalog vključuje ukrepe tako v gozdnih drevesnicah kot v gozdu. Obravnavali smo vse vrste ukrepov, npr. gojitvene ukrepe, uporabo mehanskih ukrepov, fitofarmaceutskih sredstev, pripravo tal, gnojenje, zalivanje, obžetev, nego sadik, odstranjevanje poškodovanih sadik, vzdrževanje fizične zaščite sadik s tulci ter količki, mrežami, posredni ukrepi kot so zdravstveni pregledi, higienski ukrepi idr. V katalogu smo opredelili tudi pogoje, kdaj se uporabi kateri ukrep za preprečevanje oz. zmanjšanje škod na sadikah zaradi škodljivih organizmov.

Priročnik je nastal v okviru raziskovalnih projektov CRP V4-1818 Uporabnost ameriške duglazije in drugih tujerodnih drevesnih vrst pri obnovi gozdov s saditvijo in setvijo v Sloveniji in CRP V4-1819 Presoja uspešnosti obnove gozdov s sadnjo in setvijo v Sloveniji. Namenjen je gozdarjem, drevesničarjem in vsem, ki skrbijo za zdravje drevesnih vrst, in bo v pomoč pri identifikaciji najpogostejših škodljivih organizmov na tujerodnih drevesnih vrstah, kakor tudi na sadikah in sejankah avtohtonih drevesnih vrst. Strokovna monografija je prosto dostopna tudi v digitalnem formatu na naslovu <https://doi.org/10.20315/SFS.179>

Prof. dr. Hojka KRAIGHER
Prof. dr. Robert BRUS
Dr. Nikica OGRIS